

Pavla Grabowski: Deutsche Muttersprachler in der Tschechischen Republik.
Internetforen und Beobachtungen als Quelle eines Diskurses über den
interkulturellen und sprachlichen Kontakt
Ústav germánských studií FF UK Praha, 2010, 96 stran + přílohy (CD)

Posudek diplomové práce

Předkládaná diplomová práce se zabývá studiem způsobů, jimiž němečtí rodilí mluvčí žijící v Česku vnímají a řeší sociokulturní a jazykové problémy, přičemž nutno hned na počátku podotknout, že nejde o příslušníky autochtonní německé menšiny v českých zemích. Volba tohoto tématu je v kontextu filologicky orientovaného studia nezvyklá, o to víc však hodná ocenění. Již na tomto místě lze předeslat, že se autorce podařilo sesbírat množství cenných dat, která doplňují mozaiku výzkumů tohoto typu, jež se v Česku doposud soustředily hlavně na komunitu anglojazyčnou nebo – mnohem méně – vietnamskou.

Práce je vystavěna logicky, výzkum je podán koherentně. Pro své téma autorka velmi vhodně vychází z teorie jazykového managementu, kterou ve své práci výstižně shrnuje a následně i suverénně aplikuje.

Z jazykového hlediska má diplomová práce výbornou úroveň. Čtenář ocení, že se v textu nevyskytují žádné překlepy a že chyb se dá najít opravdu jen minimální množství (např. na str. 19 shodou okolností hned dvakrát forma „die Sprachprobleme *derjeniger* Interktionsteilnehmer/Personen“, na str. 25 „zu den aktiven *Mitgestalter*“ nebo na str. 26 rekce deverbativa „anwendbar“). Lexikálně se lze snad jen na str. 36 pozastavit nad označením vztahu makro- a mikroroviny jako „dialektal“ – autorka zřejmě myslí *dialektisch* (tj. *dialektický*, nikoli *dialektový*, *týkající se nářečí*).

Z obsahového hlediska je výzkum zajímavý a je navíc podán čtivě. V textu se nevyskytují hluchá místa, autorka obratně prokládá analýzy vhodnými ukázkami dat. Určité kritické výhrady, z nichž by autorka mohla vycházet při obhajobě, lze mít k následujícím bodům: Název práce nakonec úplně nekoresponduje s jejím obsahem. Autorka možná mohla do názvu místo zdrojů dat zakomponovat právě komunikační domény, na něž se soustředila. Ačkoli autorka nahrála a přepsala víc než 10 interview, nedozví se čtenář o respondentech výzkumu přímo v textu práce příliš mnoho informací. Ty mají právě kvůli sociokulturnímu kontextu nesporný význam. V této souvislosti by bývalo bylo asi zajímavé doptat se např. na vnímání němčiny v Česku ze strany respondentů (noting a evaluace) – ačkoli z ostatních zdrojů dat přímo nevyplývá, že by němečtí expatriaté byli konfrontováni s problematickou minulostí česko-německých vztahů nebo dokonce protiněmeckými postoji Čechů (sociokulturní management), možná by tato otázka za analýzu stála. A jsme-li u tohoto managementu, bylo by rovněž zajímavé zjistit

rozdíly či shody u Němců pocházejících ze starých a nových spolkových zemí. V autorčiných analýzách dále v zásadě chybí rozbor interakcí – je sice jasné, že autorka provádí primárně analýzu *obsahů* nashromážděných textů, které celý diskurs spoluvytvářejí, ale hledisko interakce (na fórech i v interview) z analýzy diskursu systémově vynechávat nelze.

Práci navzdory kriticky vyznívajícím podnětům ale doporučuji bez výhrad k obhajobě. Pro její celkovou kvalitu také navrhuji, aby autorka vystoupila s referátem, který by shrnoval výsledky v jedné zkoumané doméně na nějaké např. studentské konferenci. Výzkumy tohoto typu a na této spolehlivé metodologické bázi by mohly inspirovat další potenciální zájemce, nakonec nejen v České republice.

V Praze 28. ledna 2011

Vít Dovalil, Ph.D.